

لە کەمی پەزىز

ئەمپەزىز

دەرمان - ئەفۇزە ئەمەن و تۈرىقى لە ئەمپەزىز نىمۇنە

روزھات سەعید

تیروزه کرنا ئیسلامى
دھولەتا ئیسلامى ل ئیراق و شامى دوھى - ئەقرو
روژھات سەعید
راپورتین کوردىپىديا
ژماره : ۱

دەستپىك :

ھەبۇونا رىكخراوىن تۈندىرەو ل جىهاننى دىاردەكا روتىنى بۇويە ل سەردەمىن مە ، پەتىيا رىكخراوىن تۈندىرەو ب تەفسىر كرنا شاش يا ئايەتتىن قورئانى ب ھەر كەسىن لەگەل بوجۇونتىن وان نەبىت ب ساناهى ژ ناڭ دېمەت و رىكخراوا دەولەتا ئىسلامى ل ئىراق و شام بۇ مە رىكخراوهەكا نوى يە بەلنى پەت ژ دەھ سالە كار تىدا دەھىتە كرن، د فى راپورتى زانىارىيەن دەستپىكى دەربارەي پەيدابۇون و ئەگەرئىن پەيدابۇونا فى رىكخراوى ھاتىنە باس كرن.

نابىت ب ھىچ رەنگەكى زانىارى، وىنە و بابەت بەھىنە وەرگەتن ، بەلاقە كرن يان وەشاندىن د لەپەرىن ئىترنېتى دا يان ھەر جورە وەشانەكى بىيى رەزامەندىا كوردىپىدىيَا.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ

البقرة ١١

هەوڏانهک بو پىناسە كرنى دھولەتا ئىسلامى

دھولەت د گوتنا روژانە دا دھىتە بكار ئىنان بو جەھەكى جوگرافىي سىاسى كو نەتەوين جودا جودا تىدا دزىن، بەلىن د بنەرەت دا پەيقە "دۇلة" پەيقەكا عمرەبى يە و كەفتىرىن ژىدەر دەربارەت فىن پەيقە ئاتابەك الحاقىق دىيار دكەت پەيقە دولة رامانا بەخت يان دەسەلات ددت، ب ھەمان شىوه پەيقە پوليس يا گريكيا كەفتار دا رامانا بازىر ددت.

تىگەھى دھولەتا ئىسلامى ھەرچەندە د سەرددەمىن گەشەكرنا ئىسلامى نەھاتىيە بكار ئىنان بەلىن سىستەمىن كارگىريا دھولەتا ئىسلامى ل سەدسالا حەفتى زايىنى (٦٢٢ زايىنى) سىستەمىن سەرروكايەتى بى و دھولەتكا ئىكىگىرتى بى و پشتى وەفاتا پىغەمبەرى سىستەمىن (خیلافەت) هاتىيە پەيرەو كرن و دگۇتنە سەركەدى دھولەتا ئىسلامى خەلیفە ئانكۇ جەھەر.

لگەل پەيدا بۇونا كىشىن سىاسى د ناڭ مۇسلمانان دا دھولەتا ئىسلامى ب شەھىد كرنا عەلى خەتاب ب دويماھى هات و ل جەن خەلیفە ئەۋەن ب ئەنجومەننى راوىيىزكارىيى (شورى) دھاتى دەست نىشانىكەن سىستەمىن سلتانىي هاتە پەيرەو كرن و دەسەلات ژ بابى بو كورى دما و خودان دەسەلاتەكى بى سنور بۇو.

دھولەتا ئىسلامى د سەرددەمىن رويدانىن ناخوئى دا

دھولەتا ئىسلامى ب قەگرتنا مەككەھى دەست پى كر و ب شەھىد بۇونا سەركەدى مۇسلمانا عەلى خەتاب هاتە ھەلوەشاندن .

دھىتە گوتن د قورئانى دا چ ئايەت نىن پەيوەندىدار بىن ب دىيار كرنا دەسەلاتەك سىاسى فە بەروفازى فى گوتارى د پەرتوكا پېروز يا مۇسلمانان دا ب ئاشكرايى باس ژ سىستەمىن دەسەلاتى هاتىيە كرن (مائدة ٤٤) و هاتىيە دىيار كرن كو ژ بلى ياسايىن ئىسلامى دىيار كرین ب ھىچ رەنگەكى ياسايىك دى ناهىتە پەيرەو كرن .

پەيۋا ئیسلام ژ پەيۋا سلم يا عەرەبى ھاتىه و ِ رامانا دەستەمەربۇونى (تسلیم) ددەت و دىسان ِ رامانا ئاشتى يە ژى، ھەروھسا پەيۋا شالوم نېلەم ژى د زمانى عىبەرى يَا ئىسرائىلى و سەفەرادى دا پەيۋا ئاشتى ددەت ، بەملى پەيۋا ئیسلامى ھاتىه د ناڭ زمانى كوردى و فارسىي دا ژ پەيۋا عەرەبى إسلام و دېئىنە پىيگر و لايەنگىزىن قى دينى موسىلمان .

تیرور د ئەسىل دا پەيۋەكا لاتىنى يە و ِ رامانا ترسا مەزن ددەت ، بو ھەر كريارەكا بەلاقە كرنا ترسى و كوشتنى دېئىنە تیرور و كاسى تیرورى دكەت تیرورىستە، د سەردەمى مودىرن دا پەترا كارىن تیرورستى ژ لايىن رېكخراوېن تیرورى قە دەتىنە ئەنجامدان.

ِ رادیکالیزم ئانکو دەمارگىرى، توندەرەوى و ِ رە و رىشال، فوندامىنتال و تاڭرەوى، بارا پەتەن ئەف زاراقە دەتىتە بىكار ئىنان بو وان بوجۇونتىن توند ل سەر ھزرەكى يان ئايدولوژىيەكى ئەقجا سىاسى بىت يان جڭاڭى يان ژى دينى، لايەنگىزىن ِ رادیکالیزمى ھەولۇ ددەن سىستەمى د نارا دا ژناڭ بېبەن و ل جەن وى ئايدولوژيا خوه ب سەپىنن رېكخراوېن تیرورستىيەن ب ناقى دينى كار دكەن ِ راديكالان.

ئیسلام وەك دینەك ئاسمانىي دويماھىن د سەردەمەك وەسا دا ديار بۇو ھەمى بنەمايىن مروقايەتىنى پېشىل كرى بۇون، دەسەلاتا سىاسى و جڭاڭى د دەستى دەولەمەندان دا بۇو، بىتى دوو چىننەن جڭاڭى ھەبۇون دەولەمەند و ھەزار، دەسەلاتا خىزانى د دەستىن زەلامى دا بۇون و ژن ب مروف نەدھاتە ھەزماრتن و بن ئاخىرنا رەگەزى مى ژ رەھوشتى سەربىلندىي بۇو، بەلنى د ھەمان دەم دا پەرسەن بۇ ھەزمارهەكا پوتان دھاتە كرن و ناقىن وانا يېن رەگەزى مى بۇون.

سەردەمى ب سەردەمى نەزانىنى (جاھلييە) دھاتى نافىرن تاكە دەسەلات ھەزمارهەكا كەسان بۇو و ب تەمامى خودان دەسەلات و كارىگەر بۇون ل سەر جڭاڭى عەرەب، نەبۇونا پەيۋەندىيەن عەرەبان لگەل جىهاندا دەرقە يا وى دەمى وەك ئىمپاراتورىيەن بىزەنسى و ساسانى كارىگەريا خوه ھەبۇو ل سەر وانا كو چ پېزازىن نەبن ل سەر ژيانى.

لگەل هاتنا ئیسلامى بۇ ناڭ جڭاڭى عەرەبى و بەلاقە كرنا وى ژ لايىن پېغەمبەرى قە بۇ دەمىن چەند سالەكە، ل دەستپىكى ژ لايىن كەس و كارىن وى قە دژايەتى بۇ هاتە كرن و بىتى ھەزمارهەكا كىم لايەنگر

ههبوون، ل دويچدا لگهيل بهلاقه بوونا ئىسلامى و تىكەليا كەلتورىن جودا جودا لگهيل ئىسلامى بولۇنىن ئىسلامى و بوچۇونىن ئىسلامى و بوچۇونىن وان دەربارە ئىرانى تىكەلى ئىك بىن، تاييەت كەلتورى ئىرانى، ژ بەر كو مللەتەك بولۇنىن دەپەتەن د ناڭ بابەتەن دا چۈون و حەزەك زىدە بو شروقەكىنەن بابەتەن ههبوون جوداھىيەك مەزن ههبوون لگهيل موسىلمانىن عمرەب، نموونە بو قىن چەندى ئىكەم تەفسىرا قورئانى كو تەفسىرا سورەتا الفاتحة بولۇنىن ئىرانى سەلمانى فارسى قەھاتىيە كىن بولۇنىن دەپەتەن دا چۈون و ئەنچەمانى ئىرانى دەركەفتىيە و بوچۇونا زەردەشتىيە ھەر دەم د ناڭ بابەتەن ئىرانى دا مايە.

دياردا پەيدا بولۇنى زاراقى تىرورا ئىسلامى زاراقەك نوى يە و لگهيل رويدانا ۱۱ ئەيلولى پەتىرى بەرەلاڭ بولۇنى، ھەرچەندە پېرتوكا پېروزا موسىلمانى كوشتنى بىن ماف ب نە رەوا دايە زانىن بەلنى لگهيل قىن چەندى شروقەكىنەن شاش يا قورئانى بولۇنى ئەگەرى ئەندى كو ئەو ئايەتىن بەحس ژ پاراستنا گىيان و مالى موسىلمانى كىن بىن فەرمانىن ھاندەر بولۇنى كوشتارا دەزى نە موسىلمانى.

ل سەرددەمى ئەشەكىنەن دەركەفتى دەركەفتى خەوارجان كارىگەرييەك مەزن ههبوو ھەرچەندە ل دەستپىكى ئەق دىاردە ب ساناهى دەتەن بەلنى ل دويچدا بولۇنى ئەگەرى ئارىشىن مەزن، دىسان خەوارج ئانكى دەركەفتى دەتەنە ھەزىمەرنىن ژ پىشەوايىن مەزھەبىيەن توندرەو د ئىسلامى دا.

ھاتنا دەسەلاتدارىن نە ھەزى دەسەلاتنى بولۇنى ئەگەرى ئەندى خەلک بىن دەنگ بىن بەرامبەر ھەر كريارەكا بەھىتە كىن، لگەل ھاتنا دەولەتا عوسمانى بولۇنى رۇزھەلاتا ناقيىن و خۇ پىناسە كىن ب خەليفاتىيا ئىسلامى ئىدى ھەرددەم شەر د ناڭ مللەتىن ئىسلامى دا دەتەنە كىن، ھەتاكى سەدسالا ۱۸ كەسەك ل سعودىيا عەرەبى رابۇو و خۇ دىار دىكىر ب مجدد د ناڭ جىهان ئىسلامى دا و شىا دەسەلاتا عوسمانىيا ل سعودىيە لاۋاز بىكتەت و ب پىشەقانىيا سىياسى يابىنەملا سعوود بىبىتە مەرجەعنى دېنى يىن دەقەرى و دىسان بىنەملا سعوود ژى ب پىشەقانىيا ئىنگلizan شىان دەولەتا سعودىيە دامەززىن ب ناقيى مىرنىشىنا عمرەبىا سعودى.

بریتانیا دەولەتا سعودىيە يا مودىرەن دامەززىنەن

دەركەفتى تىرورى ھەر ل رۇزھەلاتا ناقيىن بولۇنى، حەسەن صەباخ دامەززىنەر گروپا حەشاشىيان شىيا گەنجىن دەقەرى ب خاپىنىت ب دانما ماددىن بىھوشىمەر و بەھەشىن سەختە، دىسان ب رىكا كوشتنى

سەرگردىن ناقچەي شىا ترسا خو بىخىتە سەر دەولەتا سەلچوقيا و ھەتا ھاتنا مەغۇلىا و شكاندنا كەلا
منى (قلعة موت) دەسەلاتا صەباجى و حەشاشىيا ژ ناڭ بېھت، بەلنى ئەق چەندە نەبۇو ئەگەرى ھندى
كۆ ئايدولۇزىيەن توندرەو د ناڭ ئىسلامى دا بەئىنە لادان، ژ لايى دى ژى قە ھاتنا ھيرشىن خاچىا بو
روزھەلاتا ناقين ب بەھانەميا فەگەرتنا ئاخا پىرۇز كۆ ئورشەليم بۇويە و بۇويە ئەگەرى ھندى پەمپەندى
د ناقبەرا حەشاشى و وانا دا پەيدا بىن و روزئاقا ژ وانا فيرى تىرورى بۇويە

صەباجى ل
قەلغا منى
گەنج كوم
دەرن

ھەبۇنا ئايدولۇزىيەن دىرى ئىسلامى بىتى نە ل روژھەلاتا ناقين بۇو ل ھندستانى
ژى اکبر شاھ ئىمپاراتورى ئىمپاراتورىا بابورىا دىنەك تايپەت راگەھاند ب ناقى دىنى ئىلاھى و ل سەر
خەلکى فەرز كەل دەمىن سلاقى ئىك بىھن بىزىن "الله أكابر" بەلنى ئەق سلاقە ب رامانى ھندى نىنە كۆ
خودى مەزىنە اکبر شاھى ئىدىعا كەن بىشەواين جىهانى يە و خوه دكە خوداوهند و ئىسلام قەدەغە
ك ، ب ھەولىيەن ئىمام ەببىانى و ب جددى نە وەرگەرتنا خەلکى ئەق دىنە ھاتە ھەلۋەشاندىن.

دولەتا ئىسلامى ل ئيراق و شامى :

ئيراق وەلاتى كەقىار ئەمۇ ب مىزوپوتاميا دهاتى ناڭىرن، ھەر ژ سەردەمەن كەقى دا ل ئيراقى نەقىيەن پېغەمبەرى ھاتىه شەھىد كىن لگەل لايەنگىرىن وى، ھەر ژ سەردەمەن كەقى دا دكتاتور بۇويە سەروكىن فى دولەتى ، كەفتىرىن ژىدەرى بەحسا ئيراقى بىكەت تەوراتە ئەو ژى ب رىكا كەلا بابل دەھىتە گۆتن ، يۇنس پېغەمبەر ژى ھەر بۇ ئيراقى ھاتىه قىرىكىن بۇ نەيمەوا .

جىهانى ل دەستپېكىن گوھل ناۋى ئىكخراوهكى بۇو ب ناۋى القاعدة ، ئەف رىكخراوه ژ لاين كەسەكى سعودى قە دهاتە رېقەبىن و ب كريارا ھېرشا ۱۱ ئەيلولى لگەل گەلەك گومانان كەفتە د مىزۇويا جىهانى دا، سەركىرىدىتىا و يلايەتىن ئىكگەرتىيەن ئەمرىكا بۇ ژ نافېرنا تىرورىزمى دەست ب ھەولەكا نىف دولەتى كر و شىا رېيما تالىبان ل ئەفغانستانى ژ ناش بېھت و القاعده لاواز بىكەت، ب كوشتنا ئوسامە بن لادەن سەركىرىدى القاعده ب تەمامى القاعده لاواز كر.

دولەتا ئىسلامى ل ئيراق و شامى (الدولة الإسلامية في العراق والشام) رىكخراوهكى جىهادى و تەكىرىيە يە و دولەتمەك نە ناساندى ب ناۋى دولة إسلامية ل ئيراق و شامى ئافاکىريه ، ژ لاين نەتەوەيىن ئىكگەرتى ، و يلايەتىن ئىكگەرتىيەن ئەمرىكا ، ئىكەتىا ئەوروپا ، ئىسرائىل ، ئاوستراليا ، سعودىا عەربى ، ئەندونىزيا ، تۈركىيا و كەنەدا قە دەھىتە ناساندىن ب رىكخراوهكى تىرورى .

دولەتا ئىسلامى ئالاين رەش بكار دىئىيت ، ل سەرى پەيشا ئىكانىا خودى و ل دويۇدا مۇورا پېغەمبەرى ئىسلامى ل سەرە ، ئامازىيە ب توحيد و سنتەتا پېغەمبەرى

دولەتا ئىسلامى ل ئيراق و شامى ل سالا ۱۹۹۹ ئەتىيە راگەھاندىن، بەلىن ل سالا ۲۰۰۴ تابعىيەتىا خوه بۇ القاعده راگەھاندىيە و ناۋى خوه گوھارتىيە بۇ القاعده يە ئيراقى، ژ چەندىن رىكخراو و كومەللىن جىهادى و تەكىرىيە پېكھاتىيە و چەندىن ناۋى خوه گوھارتىيە.

- الدولة

- جماعة التوحيد و الجهاد - ۱۹۹۹-۲۰۰۴

- الدولة الإسلامية (تنظيم قاعدات الجهاد في بلاد رافدين) - ۲۰۰۶ - ۴۰۰۴

- مجاهدين شوري ٢٠٠٦

- القاعدة في العراق و سوريا

- الدولة الإسلامية في العراق ٢٠٠٦ - ٢٠١٣

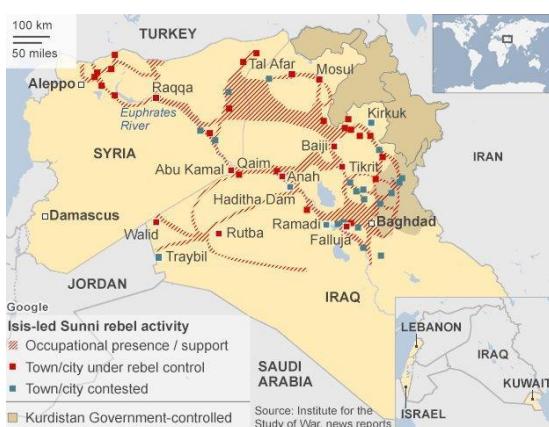
- الدولة الإسلامية ٢٠١٤

پشتى رىكخراوى خيلافهت راگه هاندى نافى خوه كره دهولهتا ئىسلامى (دولة الإسلامية) ئانكوج نافىن تاييەت نىنن و بتنى ئىسلام مەرجە عنى دهولهتى يى بنھرەتە.

ھيرشىن دەستپىكى يىن دهولهتا ئىسلامى ل ئيراق و شامى ب نافى القاعدة دهاتنە كرن، بەلى لگەل دەستپىكىنا شەرى ناخوئى ل سوريا دەلىقە بو پەيدابۇو سنور و چوارچوقۇ خوه بەرفەھ بکەن و ئەم جەھىن دهاتىن داگىر كرن ژ لايى رىكخراوى فە دهاتنە بكار ئىنان بو مەشق كرنا چەكدارىن خوه و بھينە بكار ئىنان وەك ناقەندىن لەشكەرى.

ھەرچەندە القاعدة پەيوەندىيەن خوه لگەل قى گروپى ھەلوھشاند بۇون بەلى لگەل قى چەندى سەركەرى ئەف چەندە رەد دكر و خو ددا لگەل رىكخراوا القاعدة، د شەرى ئىراقى دا رىكخراوا رادىكال ل بازىرەن ئەنبار ، نەينەوا ، دىالە ، بابل ، كەركوك و صلاح الدین ل ئىراقى و ل ئىدلیب، رەققا و حەلب ل سوريا كارىگەريما خو ھەبۇو و شىا ل قان بازىرا پشتەقانيا سەننیان بدهەست خو قە بىنىت.

سالا ٢٠١٤ ئى سالەكا گىنگ بۇو بۇ دهولهتا ئىسلامى ل ئيراق و شامى ژ بەر كو شىا دەۋەرىن داگىر كرین بەرفەھ بکەت و شىا د دەمەك كىيم دا خو بکەتە دهولەت ، ل روژا ١٠ ئى خزيرانا سالا ٢٠١٤ ئى شىا پارىزگەها نەينەوا و ناقەندىدا وئى موسلى داگىر بکەت بىيى كو بەرەنگارىيەك جددى بھىتە كرن ژ لايى سوپايى موسىل قە.

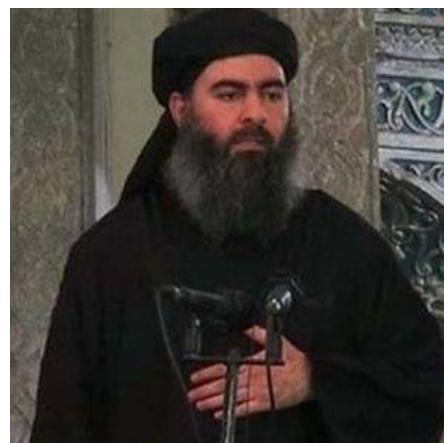
رىكخراو د ھەولا گرتنا ناقەندىن پەترولى يە

پشتی موسل هاتی که فتن ریکخراو ب مردش بازییری صلاح الدین قه چوو و چهندین ده قمرین دی ل ئیراقن ستاندن.

سوپاین ئیراقن ل نهينهوا ل دهمنی هاتنا ریکخراوی بازىر بەردان

ریکخراو ب شىوه‌يەكى باش و ئەكتىف مىديا جڭاكي بكار دئىنيت تايىبەت مالپەرئىن فەيس بۈوك و تويتەرى، ریکخراوى لايپەرئىن تايىبەت ھەنە و ب قىنى رېكىن كرييارىن خوه دگەھنەتىن جىھانى، سەرەراى ھندى ھەزمارەكى روزنامە و گۇفارا ژ وانا گۇفارا دابق Al-dabiq نافى خوه ژ شەرى مەرجى دابق وەرگەتىه ئەمۇ د ناقبەرا عوسمانى و مەملوکا د دهمنى ستاندىن مىرى دا رويداى و ب زمانى ئنگلەزى ھېقانە دەھىتە وەشاندىن ل سەر ئىنترنېتى دىسان راپورتا دەولەتا ئىسلامى و دەنگ و باسىن دەولەتى IS Report و IS news ژى ھەنە و گۇفارەكە عەرەبى ھەيە ب نافى الصمود و روزناما وەزيرىستان ل ئەفغانستانى ب زمانى ئازەريا ئيرانى دەھىتە بەلاف كرن ، ل تۈركىيا ژى گۇفارەك ب نافى توحيد يىن ھەى و ئايدولۇزىيا سەھلەفيەتى بەلاقە دكەت، دىسان ریکخراوى دوو كەنالىن ۋىديوویى ھەنە ب نافى اعماق (كويراتى) و الحيات (ژيان) و ل ئىندۇنېزيا گۇفارا المستقبل (پاشەروز) دەھىنە بەلاقە كرن.

سەركىدى ریکخراوى ابو دعاء ژ بلى دوو وىنەيەن و گرتە ۋىديووکى ل مزگەفتا مەزن ل موسل چ وىنەيەن وى نىن، دەمىز مىرا ل دەستىن وى بھايىن وى ٦ ھزار دولار بۇون.

هەروەسا ئەندامىن قى رىكخراوى د مالپەرىن جڭاڭى دا وىنەمەن خوھ بەلاڻ دكەن و ب قىنى لايەنگرا بو خو پەيدا دكەن، ئامانجا كومكىدا وانا پتى گەنچن ژ بەر كو گەنچ زوئى دەينە خاپاندىن و هەمان مىتودى حەسەن صەباھى ب بەھشتى و شەھىدىي بكار دئىن، هەروەسا تەكفيير كرنا ب ساناهى ژى ئىكە ژ وان ئەگەرەن ھندى كو گەنچ بىن ئەندام د رىكخراوى دا.

عەشىرەتىن سننى ژى لايەنگرەن رىكخراوى نە تايىبەت ل وان دەقەرىن سىستەمنى دەرەبەگايەتى بەھيز و پاشكەفتى، عەشىرەتىن سننىن عەرەب و تۈركومان گەنجىن خوھ قىرىدكەنە بو ناڭ رىكخراوى.

ئابورىا رىكخراوى ب رىكا فروتنا نەفتى يە، روژانە داھاتىن وئى پتە ژ ھەشت سەد ھزار دولاران و دراھىن دولارى بكار دئىنەت، دىسان وەرگەتنا باجى ژى ئىكە ژ داھاتىن رىكخراوى.

ھەر ب دولارى ھەيقانە چوار سەد دولارا دەدەتە ئەندامىن خوھ و بو ھەر ھەقزىنەكى ۱۵۰ دولار و بو ھەر زاروکەكى ۵۰ دولاار دەھىنە دابەش كرن، دىسان ئەو ئەندامىن ھەقزىنەكى دئىن بوجارەكى ھزار و دوو سەد دولاار دەھىنە دان و خانىمەك ژى بو دەھىتە دان ئەمۇين خودانىن وان كۆچبەر بۇوىن.

پشتەقانىا ئابورى ژ لايى سى ھەفوھلاتىن كويت قە دەھىتە كىن ئەو ژى شافع سلطان محمد العجمى ، حاج فەھد حاج محمد شبين العجمى و عبد الرحمن خلف عبید جدى العزيزى ، ئەندام و لايەنگرەن كەقىن حزبا بەعس و اشتراكا ئىراقى ژى پشتەقانىا ئابورىا رىكخراوى دكەن تايىبەت كچا سەھروكى ئىراقى يى كەفن رغدە صدام حسين ، ئەو كەسىن دەھىنە رەفاندىن ژى داھاتىمەك دارايى يە بو رىكخراوى.

پشتى رىكخراوا دەولەتا ئىسلامى يا توندرەو موسى ستاندى، ل ھەريما كوردىستان ئىراقى قەيرانا كىمييا پازىزىنى پەيدا بۇو

هڙمara ئەندامىن رېكخراوى ب گورهى ژىدەرىن جودا جودا دنابىھرا ۲۰ هزار هەتا ۵۰ هزار كەمسا دايى، ل چەندىن وەلاتىن جىهانى ئەندام ھەنە و ب گورهى راپورتەكا نەتەوين ئىكىرىتى ئەف وەلاتە دگەھنە ۸۰ وەلاتان و دابەشكىندا قان وەلاتا ب فى ىرەنگى ل خوارى يە:

تونس ۳۰۰۰ ، سعوديا عەرەبى ۲۵۰۰ - مغرب ۱۵۰۰ ، مسر ۳۵۰ ، جزائير ۲۵۰ ، ليبيا ۵۵۶ ، يەمن ۱۱۰ ، سومالى ۶۸ ، نيجيريا ۱۴۴ ، يابان ۴۱ ، چين ۲۵۴ ، روسيا ۸۰۰ ، ئەفغانستان ۲۳ ، پاكسٽان ۳۳۰ ، ئاوستراлиا ۲۵۰ ، ئىنگلتەرە ۵۱۳ ، ئەلمانيا ۱۳۰۰ ، ئوكرانيا ۵ ، ئەلبانيا ۱۴۸ ، بوسنا ۱۲۷ ، توركيا ۱۱۴ ، ئيتاليا ۵۰ ، فرهنسا ۲۶۳ ، ئىسپانيا ۱۰۸ ، ئەمرىكا ۶۸۱ ، ئوردن ۶۸۱ ، لبنان ۸۹۰ ، كەنەدا ۷۹ ، سويٽ ۸۲ ، نەمسا ۱۱۴ ، فليپين ۳۴۱ ، توركمەنستان ۴۵ ، سيشلزير ۳۲ ، مالديف ۱۳ ، باربادوس ۱۱ ، ترينيدار ۸ ، پالاو ۷ ، بروندى ۷ ، كەمبوجيا ۱۰ ، گويانا ۵ ، توفالو ۵ ، كريباتى ۳ ، ئيرائيل (ناچەميا فلستينا عەرەبى ۱۱۰)، دانيماركا ۱۰۰

پىريا ئەندامىن رېكخراوى د نابىھرا ژيئن ۳۰-۱۸ سالىي دانن و ئەو كەسەنە يىن ژ نۇى بىووين موسىمان.

نەبوونا ماركىن ئەمرىكى جەن سەرنج راکىشانى يە ، سوريا - رەقا

ئەو وەلاتىن دژى رېكخراوى ھەپەيمان پىرن ژ چل وەلاتان و ب سەركىدايمتىا ئەمرىكا ئەندامىن ناتو روژانە ھېرىشىن ئاسمانى دەنە سەر دەزگەھىن رېكخراوى، ئەو ژى :

ئەندامىن ناتو (ويلايەتىن ئىكەرتىين ئەمرىكا ، بەلچىكا ، كەنەدا ، دانىمارك ، فرنسا ، ئەلمانيا ، ئيتاليا ، هوللاندا ، ئىسپانيا ، توركيا (سنوردار كرى)، شاھنشىنيا ئىكەرتىيا برىتانيا .

ئەندامىن كومەلا عەرەبى (بەحرەين ، ئوردن ، قەتەر، عەرەبىا سعودى ، ئيمارات ، ئيراق)

ئاوستراليا

ھەروەسا ھەزماھەكا وەلاتان ژ لايى چەك و پىداويسىتىن سەربازى دىرى رىخراوا دەولەتا ئىسلامى ل ئيراق و شامى نە ئەمۇ ژى :

ئەلبانيا ، بوسنە ھەرسەك ، بولغارستان ، كرواتيا ، قوبرس ، كومارا چىك ، ئىستونيا ، فينلەندىا ، يوانستان ، ھنگاريا ، پولەندىا

ئىندونىزيا ، ئيران ، روسيا و ھەرىما چەچەنستان

ئسرائىل د بوارى دانا زانىاريان دا.

دىسان ھىزىن چەكدارىن ھەرىما كوردىستان ئيراقنى پىشىمەركە ، ھىزىن پاراستنا گەل و ھىزىن پاراستنا ژنان سەر ب پارتىا كاركەرىن كوردىستانى ۋە ، بەرەين توركومانىن ئيراقنى ، سوپاينى لىبان ل سەر سنورى، حزب الله ، گروپىن خوبەخشىن شىعى، سوپاينى ئازادى سورىا، بەرەين ئىسلامى ل سورىا، سوپاينى مجاهدىن، بەعسا سورىا و سوتورە (سوپاينى سريانىان) دىرى رىخراوى شەرى دەمن.

ب گورە گوفارا ئىكونومىست The economist لايمەنگەن رىخراوا دەولەتا ئىسلامى ل ئيراق و شامى ب قى رەنگى ل خوارى نە :

- ابو سیاف (فليپين) ، بوکو حەرام (نيجيريا) ، شەركەرىن ئازاد كرنا ئىسلامى بانگسامورو (فليپين)، كومەلا ئىسلامى - جماعة اسلامية (ئەفرىقا)، انصار الشريعة (ليبيا)، انصار الشريعة (تونس)، مجاهدىن شورى ل دەورو بەرەين ئورشەليم (كەرتى غەززە)، انصار البت المقدس (مسر)، جند الخليفه (جهزائير)، تحريك الطالبان (پاكسستان) و بزاقا ئىسلامى ل ئوزبەكتان و انصار السنۃ ل ھەرىما كوردىستان ئيراقنى.

سەركەدىن رىخراوا دەولەتا ئىسلامى إبراهيم ابن عواد ابن إبراهيم ابن علي ابن محمد البدرى السامرائي ، ل سالا ١٩٧١ ئى ل سامەرا ژ دايىك بۇويە ، ئىكە ژ قوتابىيەن ابو ايمان الزواھرى ژ سەركەدىن القاعده، ل دەمىن ئيراقنى دەست ب ئۆپەراسيونا ل ئيراقنى كرى ل سالا ٢٠٠٣ ئى إبراهيم عواد گوتارخوين بۇو ل مزگەفتەك ل بەغدا ، بۇ دەمىن چوار سالا ژ لايى ئەمرىكا ۋە ھاتبوو زىندان كرن و ل زىندانىن پەيوەندى ل گەل نۇى سەلەفييەن تۈنۈرەو پەيدا كرينىه ، نازناقى

دكتور ابراهيم ، ابو دعاء، ابو بكر البغدادي بكار ئينان ابو البكر البغدادي ئهوه کو نەمانا دھولەتا ئىسلامى پشتى شەھيد بۇونا ئىمام على ئهو دى دھولەتا ئىسلامى زىدى كەنەفە ، ب گورە ئىقىسىمەتكە عەرەب ئهو ژەھر كەسەكىن ھەزى تە بىبىتە خەلیفە د جىهان ئىسلامى دا.

رىيخراؤ ژنا ھاندەت بو بەر كرنا بورقا و نيقابا - نەينەوا - ئيراق

ھەۋىندا وى سجى الدلىمى بەرامبەر ھەزارەكى راھىبەيىن دىرىئى ل سورىا ھاتىھ ئازاد كرن كو د زىندانى قە بۇو، چ پىزائىنин دىرىئى درست دەربارە ئىبراهيم بن عواد سەركەرى دىرىئى رىيخراؤ ئىنن بتنى دەھىتە زانىن ل دەمى شەھرى ئيراقى گروپەكى بچويك يا چەكدارا دامەزرانىيە و ل روژا ۲۹ خزىرانا سالا ۲۰۰۴ خو كرييە خەلیفە ل دھولەتا ئىسلامى.

ل دويش بگەدادى دا كەسىن رىيخراؤ رىفە دېمن ابو ايمن العارقى ل سەردىمى سەدامى پلهدارى سوپايى ئاسمانى بۇو،

ابو احمد الالوانى ، سەربازەكى پلهدار بۇو د سوپايى سەدامى دا .

ابو عبد الرحمن البلاوى، ئىكە ژ سەركەرىن چەكدارىن رىيخراؤ ، ل ۱۴ ئى خزىرانا ۲۰۱۴ ئەتە كوشتن ژ لايى سوپايى ئيراقى قە ل موسل.

حجى بكر : سامى محمد ژ لايى ليوا توحيد ل حلب هاتە كوشتن.

ابو فاطمه الجشى : سەركەرىن چەكدارىن رىيخراؤ يە ل دەقەرا كەركوك.

سەرکردین ریکخراوی ل سوریا چەچەنی نە ، ژ بەری چەند سالەکا ھەزماھەکا قان چەچەنیا ل ئیستانبولى دهاتنە کوشتن ژ لاین دەزگەھى سیخوریي روسييا فە ، ابو عمر الشيشانى ئىك بۇو ژ سەربازىن سوپايىن جورجيا و فەرمابىھەن دەزگەھى سیخورى بۇو ل روسييا ، ل سالا ۱۹۸۸ ئى ژ دايىك بۇويە.

ابو موسا شيشانى، ئىك بۇو ژ وان سیخورىن دەزگەھىن سیخورىا مللى ل تۈركىيا (مېت) ل تۈركىيا هاتى پاراستن، ل تەممۇزا ۲۰۰۳ ئى ژ لاین چەکدارىن كورد فە ل تل ابىض (گىرى سېپى) هاتە گىرتىن ل دويىدا بەرامبەر ۰۰۰ ۴ كوردىن سقىل ھاتە ئازاد كرن.

كوردىن ئيراق و سورىايىن ب ھىزىن پىشىھەرگە و پاراستنا يەكىنەيىن گەل و پاراستنا ژنان شيان ھىرشىن ریکخراوا رادىكال ل سەر سنورى لاواز بىھن و ژناف بىھن - دەقەرا جەلەھەلا

سيف الله شيشانى، روسلان ماشكاكاشقىلى ، ئىك بۇو ژ سەرکردىن سوپايىن مجاهدين و انصار ، ھەۋەزى لىگەل ابو موسا شيشانى ھەبۇون، ل شباتا ۲۰۱۴ ئى ژ لاین رژىيما سورىيا فە ل زىندانى هاتە کوشتن.

يعقوب لەزگى چەچەن : ئىكە ژ سەرکردىن سوپايىن مجاهدين و انصار ، ل سالا ۲۰۱۳ ئى ل حلب هاتە کوشتن.

ابو جيھاد ، ژ سەرکردىن سوپايىن انصار و مجاهدين بۇو.

خالص بايانجوك : كورده، كورئ حجى بايانجوكە كۆ ئىك بۇو ژ سەرکردىن حزب كونترا، بەرپرسى ریکخراوى يە ل كوردىستان باكور، ب رىكا گۇفارا توحيد پروپاگاندا ریکخراوى دكەت ، بۇ دەمەكى كىم ژ لاین پوليسىن تورك فە هاتە دەستەسەر كرن و ل دويىدا ئازاد بۇو.

سەركەدىن سەرەكىن رىكخراوى ئەقىن ل خوارى نە :

- ابو عبدالله الحسينى القرىشى البغدادى ، جىڭرى ئەمیرى
- ابو عبدالرحمن الفلاھى - سەروك وەزير
- ابو حمزى المهاجر - بەرپرسى شەرى
- ابو عثمان التميمى - كاروبارىن شەريعەتى
- ابو بكر الجبورى - پەيوەندىيەن گشتى
- ابو عبدالجبار الجنابى - ئەمن
- ابو محمد المشهدانى - كاروبارىن زانىارىا
- ابو عبدالقادر العيساوى - كاروبارىن كوشتى و زىندانىا
ابو احمد الجنابى - پەترول
- مصطفى الآعرجى - چاندن و ماسى گرى
ابو عبدالله الزبيدى - ساخلىەمى
- محمد خليل البدريه - خواندن

ل جهی ئەنجامى

رېكخراوين توندرو ب ناقى دينى كريارىن دژى دينى كرينه، ئىسلام وەك دويماھىك دينى ئاسمانى گەھشتيه چوار لايىن جىهانى لگەل فى چەندى لايەننىن بەرژەوەندىئىن وان تىكچووين و دەسەلاتا وان ب هاتنا ئىسلامى لاواز بۇوين ھېرش كرينه سەر ئىسلامى، لگەل پىشكەفتنا بوارىن تەكىنلۈزىي دژايەتى كرنا ئىسلامى ژى بەربەلاڭ بۇويمە ، رېكخراوا دەولەتا ئىسلامى نە بتى ل سوريا و ئيراقنى بەلكى ل دەقەرا روژھەلاتا ناقىن مەترسىمەكا مەزىنە، چونكى ئىسلام ل روژھەلاتا ناقىن دەسەلاتدارە ژ بەر ھندى دى ھەول ھىنە دان ئىسلام ل فى دەقەرى ل لاواز بېيت ئانکو ئامانجا سەرەتكى يا فى رېكخراوى ئەو نىنە ئىسلام بەھىتە تىرورىزەكىن ل روژھەلاتا ناقىن بەلكى ئامانجا ئەهو ئىسلامى ل ناقەندا خو لاواز بېيت.

زىدەر :

- The Venture of Islam. Conscience and History in a World Civilization , 1974
- islamın yayılış tarihi VII - XI.yüzyıllar , Robert mantran
- <http://www.ft.com/cms/s/e239159e-5c6a-11db-9e7e-0000779e2340.html>
- <http://web.archive.org/web/20140303160029/>
- <http://www.haber7.com%2Fortadogu%2Fhaber%2F1215045-iside-hangi-ulkeden-kac-kisi-katildi>
- <http://americanfreepress.net/?p=19176>
- <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/06/isis-mosul-takeover-residents-blame-iraqi-army.html>
- <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-27778112>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Islamic_State_of_Iraq

وېتىھ :

- AFP
- AP
- Al jazeera
- BBC
- CNN